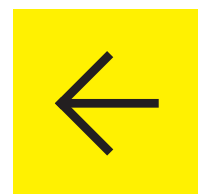

איבדו את כל האיזונים

אסף עישן בהודו ג'ראס. עודד ניסה פטריות. השילוב בין הסמים לטראומות מהשירות הצבאי גרם להם להתקפים פסיכוטיים. מעיין ניצלה ממוות ברעידת האדמה בנפאל. הסמים היו אמורים לעזור לה לשכוח. שלושתם מצאו את עצמם בכפר איזון ליד קיסריה, שמתמחה בטיפול בתרמילים במצבם. "כל המטופלים שלנו גדלו במשפחה נורמטיבית", אומר מייסד הכפר עומרי פריש, "זה יכול לקרות בכל משפחה". היום ייערך ערב התרמה לכפר

נעם ברקו

אסף לחם עם חב' ריו ליחידה המובחרת בצוק איתן. את המראות שראה, הפחד שחוה תחת אש – הוא לקח איתו להודו. שם חווה את החופש המוחלט והרגיש

משוחרר מדאגות. כמו 90 אחוז מהתרמילים הישראלים הצעירים שיוצאים לטיול לאחר צבא גם הוא עישן סמים, אלא שבמקרה שלו – העישון הוביל להתקף פסיכוזה קשה.

"במהלך צוק איתן הפחד נעלם, האדרנלין, ההתרגשות והמשימה מול העיניים, ממלאים אותך", הוא מספר. "תוך כרי הלחמה גיליתי שחבר קרוב שלי נהרג. ראיתי את התמונה שלו בעיתונים ובאינטרנט והגרון התמלא בדמעות. הרגשתי שאני משתנה, אבל לא ידעתי להסביר לעצמי את התחושה ולא היה לי יותר מדי זמן לחשוב על זה כי עוד שנייה אנחנו שוב חוצים את הגדר לעזה. שם כבר קלטתי כמה זה קרוב ואיך זה בעצם יכול לקרות גם לי".

בתום המבצע, עם השחרור, אסף מחליט לנקות את הראש ולטוס עם חברים להודו. אסף שמעולם לא עישן סמים לפני כן, גילה שהעישון הוא חלק בלתי נפרד מהטיול. "זה זרם עם האווירה, עם המקום וגם אני התחלתי לעשן ג'ראס. המחשבה שלי הייתה שאם אעשן רק ירוק או ג'ראס לא יקרה לי כלום. ידעתי שלא אנסה סמים יותר קשים, גם כי אני מאוד מפחד וגם כי יש לי אחריות לחזור הביתה למשפחה ולחברים ועוד הרבה שאיפות בחיים".

אלא שגם השימוש בסמים שנחשבים לקלים הפך עבורו למסוכן. במהלך חגיגת ראש השנה בפושקו הוא התחיל לדבר מוזה. "אני לא יודע להסביר איך זה קרה אבל פתאום אני מרגיש שהמוח שלי רץ במהירות של 400 קמ"ש, צצות לי מחשבות לעשות עסקים, לקנות גסט האוס". אסף מתחיל לנהל שיחות עסקים עם כל אדם וזו שהוא פוגש, מבזבז אלפי דולרים, נפרד מחברתו ואז חוזר אליה ומציע לה נישואים ואז הם שוב נפרדים. הוא מדפיס כרטיסי ביקור, מתחיל לחשוב שהוא המשיח וחווה פרנויות. "אבא שלי", מספר אסף, "הגיע לגואה כדי להטיס אותי חזרה לארץ, אבל החלטתי לברוח מהמרפסת של המלון באמצעות סדינים. רצתי לחוף והתחלתי לשחות ללא בגדים לעבר ספינת נפט מתוך מחשבה שהיא תיקח אותי לארץ. היו בי חלקים שאיבדו קשר בין מציאות לדמיון. אני מדבר עם ההורים על החוף והם לא אוהבים את זה שאני ללא בגדים. הם רודפים אחריי ואני בורח עד שאני אומר לעצמי, 'ממה אתה מפחד? היית לוחם ביחידה מובחרת. אתה יכול להתמודד עם עשרה הודים'. משום מקום מגיע מישור וחובט בי עם בול עץ. אני נופל לאדמה והם מתחילים לבצע בי ליני. אני סופג מכות מכל הכיוונים אבל תכלס לא מרגיש כלום כי אני באדרנלין גבוה. אני נזכר במה שעברתי בשירות הצבאי, נזכר במפקד שלי ומתחיל לאכול סרטים שבעצם מצלמים אותי והכל זה חלק מסרט עליו ועל מה שעברתי בצבא ובטיול".

בסיום התקרית אסף נעצר על ידי המשטרה ההודית, אביו הצליח לשחרר אותו ולארגן טיסה מהירה לישראל "על המטוס", הוא משחזר, "אכלתי סרט שכל זה מבחן של המוסד".

הכל נולד מתוך תסכול

זמן קצר לאחר הנחיתה בישראל הוא מגיע לכפר איזון, כפר טיפולי-שיקומי ייחודי, המעניק טיפול לצעירים ולצעירות שחוו התקף פסיכוטי בעקבות שימוש בסמים במהלך טיול תרמילאות או כאן בארץ. את כפר איזון יזם והקים לפני 15 שנים עומרי פריש, 62, עובד סוציאלי, קיבוצניק ואב לתשעה ילדים – חמישה ביולוגיים וארבעה מאומצים. מאז טופלו בכפר כ-1,250 צעירים, חלקם הגדול חיילים וקצינים לשעבר, שחוו התקף פסיכוטי כתוצאה משירותם הצבאי או מטרומות עבר.

אחרי שהייתי 16 פעמים בהודו – אני יודע שזה יכול לקרות לכל אחד. כשאני אומר לכל אחד אני מתכוון גם לבן שלי. הוא השתחרר מיחידה קרבית מובחרת ועכשיו הוא מטייל במזרח. אני סומך עליו ומאמין בו, אבל כשאני אומר שלכל אחד זה יכול לקרות, זה כולל גם את הבן שלי".

אור חזק, בלבול נורא

אחת הצעירות שטופלו בכפר איזון היא מעיין, 24, שטיילה בהודו ויומיים לאחר שהגיעה לב' פאל, התרחשה רעידת האדמה הגדולה. היא טיילה לבדה ברחוב והצליחה להימלט מהבנינים הקורסים סביבה ולהגיע לבית חב'ה. שם המתין לה נה בציפייה מורטת עצבים לשמוע על חבריה שהוגדרו נעדרים במשך שבוע, ולטפל בחבר שנפצע. היא החליטה להמשיך את הטיול ועברה לפוקרה, שם התנסתה בסמים בתדירות גבוהה ונרשמה לסדנת ויפאסנה. במהלך המדיטציה היא ראתה לפתע הבזק אור חזק ומאותו רגע הרגישה בלבול ופחד נורא.

"פחדתי שהבוקר לא יגיע לעור לם", היא מספרת. "חשבתי שאני מתקשרת עם חיות וצמחים". גם כשהסדנה הסתיימה ההתקף של מעיין לא נגמר. היא לא הצליחה לישון, סבלה ממחשבות אובדניות וחששה שאנשים זרים עומדים לתקוף אותה. במהלך השיטוטים

כפר איזון מנוהל על ידי עמותה ללא כוונות רווח (מלכ"ר) ומטרתו היחידה היא להחזיר את הצעירים האלו למסלול. הכפר ממוקם מאה מטרים מהחוף של קיבוץ שדות ים ליד קיסריה. "המודל שלנו", אומר פריש, "הוא של טיפול הוליסטי שמשלב גוף ונפש, מזרח ומערב. הטיפול נמשך בין ארבעה לחמישה חודשים", הוא אומר ומציין עובדה מעניינת: כ-75 אחוז מהמטופלים הם בנים ו-25 אחוז בנות.

יש הסבר לפער בין מספר הבנים לבנות? "לא. ניסיון השנים האחרונות מראה שבנים ובנות עושים סמים פחות או יותר באותה מידה. יכול מאוד להיות שזה קשור לשירות הצבאי אבל עדיין אין שום מחקר שמבסס את זה באופן אקדמי. רוב הצעירים שמגיעים לכאן, לכפר איזון, הם משתמשים נורמטיביים מתפקדים. רובם באים אחרי שסיימו תיכון, עשו בגרות, סיימו שירות צבאי. הם לא באים מעולם הפשע ולא ממשפחות הרוסות. הם לא באים מחלופות מעצר ולא משתמשים בהרואין. הם מגיעים עים אחרי שהשתמשו בסמים שבני הנוער בארץ היום משתמשים בהם – קנאבים, סמי הזיות מדי פעם, וכיום גם רואים יותר ויותר צעירים שהשתמשו בסמי פיצוציות. הסמים האלה יורעים לפעמים לייצר התקפי פסיכוטיים, התקפי חרדה, התקפי מניה ופרנויה. אחרי 15 שנים של ניסיון, ואחרי שעשיתי מעל 2,500 אבחונים ראשוניים לכפר,

המייסד. עומרי פריש

מה הם היו אומרים: "אני לא מכור לקוקאין. אני פשוט אוהב את הריח שלו" | הקומיקאי ריצ'רד פריור

צילום: שאטרסטוק

הסיוטים בלילה, על הפחד מהחושך, על העובדה של דבר מקפיץ אותי, שאני מסתובב כל הזמן בתחושה שמשוהו איום עומד לקרות, שאני צריך להיות דרוך גם אם אני בקולנוע. אני כל הזמן מחפש את פתח היציאה, בודק מה דרך המילוט הקרובה. אני יושב באוטו וממש רואה בדמיון איך מי שהולך מולי נדרס ונזרק לכביש. בזכות הטיי פול בכפר איזון זה הולך ונרגע אבל עדיין קיים. המנכ"ל פריש טוען כי 90 אחוז מהטיפול לים בכפר מסתיימים בהצלחה. ההתקפים הוא אומר יכולים לקרות לכל אחת, אבל יש כאלה שחשופים להם יותר בגלל השימוש בסמים. "אני מתכוון לצעירים עם בעיות קשב, ריכוז והיפראקטיביות, צעירים יצירתיים שהם יותר רגישים, אנשי הקצוות של הכל או כלום, שחור או לבן, פרפקציוניסטים. ויש את הקבוצה של אלה שחוו טראומות למיניהן. באופן גס הייתי אומר שאצל בנות זה יותר סוגים שונים של פגיעות מיניות ואצל בנים זה טראומות על רקע השירות הצבאי. אנחנו רואים את הגלים שלהם בצורה מאוד ברורה. נגמרת מלחמת לבנון השנייה, כעבור כמה חודשים מגיעים אלינו לוחמים, נגמר ציר פילדלפי כעבור כמה חודשים מגיע גל, מגיעים לוחמים מחומת מגן ומעופרת יצוקה".

ומי אלה שמגיעים עכשיו?

"אנחנו רואים כאלה שעברו את רעידת האד" מה בנפאל וכמובן שיש גל חדש של לוחמים מצוק איתן". ולו רק בגלל זה, נותר לקוות שלא נחוה עוד מלחמות ופיגועים. •

צילום: רותי ברקוביץ

אחוזי הבראה גבוהים. כפר איזון

עודד: "נתקלנו, חטפתי שני כדורים בבטן ולמרות זאת הצלנו את המפקד שלי, והרגנו את אחד המהבילים. הסתובבנו בתחושה של רמבו בלי להתייחס לסיוטים בלילה ולפחד מהחושך"

קרוב לחוף הים, מלא חבר'ה בגילי שיושבים על הספסל, מסתכלים על השמש, עובדים בדשא, מעשנים סיגריה. אני יושב עם שני חבר'ה ומדבר איתם בצורה פתוחה וחשופה כאילו אנחנו חברים כל החיים. כפר איזון זאת בדיוק המסגרת שדוחפת אותך להתמודד עם הדברים, להעלות את כל התכנים הקשים עם רשת ביטחון ותמיכה. "עד שהגעתי לשם לא הבנתי כמה אני מושפע מכל מה שחוויתי בחיים. נתקלנו, חטפתי שני כדורים בבטן ולמרות זאת הצלחנו להציל את החיים של המפקד שלי, להרוג את אחד המהבילים ולחלץ את עצמנו. קיבלנו סטטוס של גיבורים, הסתובבנו בתחושה של רמבו – בלי להתייחס לכל המטענים שאנחנו סוחבים. אני מדבר על

ברחובות נעצרה על ידי המשטרה והגיעה לכלא הנפאלי. בעזרת הוריה, חיליק מגנוס וכפר איזון היא שוחררה והיום כחודש לאחר הטיפול בכפר היא במצב טוב ומתחילה לתכנן שוב את חייה. עודד חווה התקף פסיכוזה בהודו, אחרי ערב של שימוש בפטריות ולאחר מכן שימוש באל-אס-די. "אני זוכר שכמעט לא ישנתי, לא אכלתי, דיברתי בלי סוף והייתה לי המון אנרגיה שלא ידעתי איך לתעל אותה". בזמן שטייל בהודו, נפלו טילים על היישוב שבו התגוררו הוריו. הלחץ הגדול שחווה החזיר אותו אחורה בזמן לשירותו הצבאי כלוחם, אז נפגע בבטנו משני כדורי קלצ'ניקוב במהלך היתקלות עם מחבלים בדרום הר חברון.

"הורו הייתה חלום", הוא מספר. "נורא חיכיתי לזה, הגעתי לשם וזה היה בדיוק כמו שדמיינתי מבחינת נופים מדהימים, מוסיקה, חברים, בנות, אבל בפנים הייתה לי תחושה של ריקנות: נולדתי למשפחה שכולה, אחי הבכור נפטר מסרטן. שרו לארץ. המשפחה יצרה קשר עם חיליק מגנוס ויחד ניסו להתחזר אותי הביתה כמה שיותר מהר. הזמן בפסיכוזה הוא זמן קריטי, שבו אתה יכול לעשות נזק לעצמך ולאחרים. כשחזרתי לארץ פחדתי מהתגובה של ההורים, אני מושבניק, ילד טוב, בחיים לא עישנתי סמים, אבל ההורים קיבלו אותי באהבה מאוד גדולה והמון דאגה והתחילו לדבר איתי על כפר איזון".

כשעודד הגיע לכפר איזון וראה את המקום הוא נדלק. "זה נראה כמו גסט האוס בהודו.